

הקורא עומד

פרק שלישי מגילה

כב.

כז א מ"י פ"ג מהלכות
תפלה הלכה ג טו"ע
א"ח ס' קל"ט טע"ח א:
כח ב מ"י פ"ג מהלכות
כלי המקדש הלכה ו:
כט ג מ"י פ"ג מהל'
תפלה הלכה ג טו"ר
ש"ע א"ח ס' קל"ט טע"ח ב:
ד דמ"י פ"ג ט"ג ט"ג ט"ג ט"ג
טו"ע א"ח ס' ט"ג ט"ג ט"ג
טע"ח ב:

הגהות וצינונים

אן בכת"י וראשונים
נוסף ואין משיירין
בפרשה פחות מ'ג'
פסוקים, ועי' ר"ן:
ב צ"ל ותנן (רש"י):
ג "ולמ"ד פוסק נפסק"
לדעת רש"י ל"ג ליה
וג"ל דהקורא קאי
ארישא דתני ושל
חמשה ביחיד (גליין),
ועי' רשב"א ורשב"א:
ד בכת"י נוסף גזירה
משום: ט [ט] צ"ל
מורבאשי (רש"י):
ו נדצ"ל להתחיל
ולשייר (רש"י, ועי'
הגהת הב"ח), ועי' ח'
רע"א ושפ"א: [ז] צ"ל
תרביצין (ראש משביר):
ח נדצ"ל ג' פסוקין
קורין:

רבינו חננאל

האיך יקראו אותה ג' בני
אדם כו'. רב אמר דולג
כלומר כהן קורא ג' ולוי
חזור וקורא פסוק אחד
מן הפסוקים שלשה
שקרא כהן וב' אחרים
נשארו ג' ישראל קורא
אותו. ושמאל א' פוסק
כלומר פוסק פסוק אחד
לשנים. ועושה השמונה
תשעה וקורין השלשה
משלשה שלשה משום
דלא אפשר אלא בהכי.
ואותבינן עליה דרב
מה דתניא פרשה של
ששה פסוקים קורין
אותה שנים של חמשה
יחיד קורא אותה קרא
אחד ג' והניח ב' השני
קורא אותם שנים ופסוק
אחד מן הפרשה של
אחריה. וי"א ג' [ט] קורין
מן הפרשה של אחריה
שאין מתחילין מן
הפרשה פחות מג'
פסוקים. ופריק רב
שאני התם דאפשר
בהכי. כלומר אפשר לו
לקרות מן הפרשה
שאחריה אבל בענין
בראשית השלישי רוצה
לקרות ויהי רקיע וכענין
צו את בני ישראל דסליק
ענינא שאי אפשר
לשלישי לקרות מן
ובראשי חדשיכם דהא
רביעי קורא ובראשי
חדשיכם וכיון דלא
אפשר להו לקרות מן
הפרשה של אחריה
שאחר רוצה לקרותה
הלכך דולגין. אריב"ל
הלכה כיש אומרים.
ועוד א' כשם שאין
מתחילין בפרשה פחות
מג' פסוקים כך אין
משיירין פחות מג'
פסוקים. ומתמניין
השתא ומה התחלה
דמקיל ת"ק ואמר אחד
מפרשה אחרת מחמיר
י"א ואומר שלשה. שאין
מתחילין בפרשה פחות
מג' פסוקים (א) שיורי
דחמיר במשייר ת"ק

אין מתחילין בפרשה פחות מג' פסוקים. גזירה משום הנכנסין
שלא יטעו לומר שאותו שקרא לפניו לא קרא אלא שני
פסוקים וקשה על מנהג שלנו שאנו קורין צפרשת ויחל' צתעניות
והראשון מתחיל שם והוא לכוף ^ו שני פסוקים מפרשה שלמעלה וכן

המפטייר צו"ט צחול המועד דפסח
שמתחיל מוהקרבנות ^ו שהוא לכוף
שני פסוקים מראש הפרשה יש לומר
דשאני אלו הפרשיות שהרי ידועות
הן לעולם וליכא למטעי וכן פרשה
של ראש חדש שהשלישי קורא וציוס
השצת (א) אין לחוש שמא יאמרו
הנכנסים שהשלישי לא קרא אלא
שני פסוקים מוציוס השצת שהרי
הדצר ידוע לעולם וגם יש להס' לחשוב
שא"כ לא היה לו להניח כשהגיע
לפרשה שהרי גם זו מעין פרשה
שהניח צה: **ואם איתא ל"מאן**
דאמר דולג דל"ג. פירש הקונטרס
ללמאן דאמר פוסק לא קשיא מידי
דכיון שקרא הראשון שלשה פסוקים
אין לפסוק עוד וקשה דהא מאן
דאמר פוסק אית ליה שפיר נמי דולג
אי לאו גזירה משום הנכנסין והיוצאין
והכא נהי שאין לנו יכולין לתקן מה
(ז) שעשו הראשונים שהטעו את
היוצאים שיסצרו שהצא אחריו לא
יקרא אלא שני פסוקים מכל מקום
היה להם לתקן שלא יטעו הנכנסין
לפי שמתחיל זה צני פסוקים סמוך
לפרשה לכך נראה לפרש ללמאן
דאמר פוסק לא קשיא מידי דלדידיה
תרל"י שפיר שאני הכא (ה) היכא ללא
אפשר צל היכא דאפשר שלא לפסוק
פשיטא שאין להפסיק אצל למ"ד דולג
תקשה: **שאני התם דאפשר.**
קשיא היאך נהגו העולם צחולו של
מועד של חג שקורא הרביעי כל
מה שקראו השנים ^ו והא הכא ללא
שריין לא דולג ולא פוסק אלא היכא
ללא אפשר ואפילו היכא (ו) דקאמר
משום הנכנסין והיוצאין מיהו הא
פשיטא לן שאם קרא אותו שלפני
האחרון עד שני פסוקים מסוף
הפרשה שצפסא או צערת שהאחרון
דולג למעלה ולא יקרא שני פסוקים
שהניח האחר וגם מפרשה של
אחריה כיון דלא הו מענינו של יוס:
ושאין

דרבא לרב יוסף הלכתא מאי שלח ליה הלכתא דרולג ^ו ואמצעי דולגין: **זה**
הכלל כל שיש בו מוסף וכו': איבעיא להו תענית צבור בכמה ראש חדש
ומועד דאיכא קרבן מוסף ארבעה אבל הכא דליכא קרבן מוסף לא או דלמא
הכא נמי איכא מוסף תפלה ת"ש בראשי חדשים ובחולו של מועד קורין
ארבעה הא בתענית צבור ג' אימא רישא בשני ובחמישי ובשבת במנחה
קורין ג' הא תענית צבור ארבעה ^ו אלא מהא ליכא למישמע מינה ת"ש
דרב איקלע לבבל בתענית צבור קם קרא בסיפרא פתח בריך חתים ולא
ברוך נפול כולי עלמא אאנפיהו ורב לא נפל על אפיה מכדי רב בישראל
קרא מאי טעמא חתם ולא בריך לאו משום דבעי למיקרי אחרינא בתריה
לא רב בכהני קרא דהא ^ו רב הונא קרי בכהני ^ו בשלמא רב הונא קרי בכהני
הא דכהני חשיבי דארעא ישראל מיכף כייפו ליה לרב הונא אלא רב הא
איכא שמואל דכהנא הוה ודבר עליה שמואל נמי מיכף הוה כייף ליה לרב הונא וכו'
עביד ליה בפניו שלא בפניו לא עביד ליה הכי נמי מסתברא דרב בכהני קרא דאי סלקא דעתך בישראל קרא
לפניה מאי טעמא בריך לאחר תקנה אי הכי לאחר תקנה נמי לברוך שאני היכא דיתוב רב דמועל עיילי

מיפק

ואמר פרשה של חמשה יחיד קורא אותה כולה ואם קרא ג' והניח ב' דאיבעד אבל לכתחלה (ג) שלשה שצריך להניח
לא כ"ש דמחמיר י"א וכיון שאמר הלכה כ"א למה הוצרך לומר כשם שאין מתחילין כך אין משיירין. ופרקינן מהו
דתימא נכנסין שכיוי חמשה ששמוע שלא קרא מן הפרשה שהתחיל בה אלא פסוק אחד ולא ידע שכבר קרא מן
הפרשה שלפניה ב' פסוקים ילך ויאמר הקורא פסוק אחד יצא לפיכך גורי שצריך לקרות המתחיל בפרשה ג' פסוקים
אבל להניח ב' פסוקים בפרשה לא הוה גור דהא שומע דהעולה אחריו קורא אותן שני פסוקים ושלשה מפרשה
אחרת ולא אתי למיטעא ולמימר דתרי סגיא ואת שמוע יצא אחר מן הכנסת צ' ולא ישמע מה שקרא מן הפרשה
האחרת קמ"ל.

חשק שלמה על רבינו חננאל (א) נראה שצ"ל שיוי דמחמיר ת"ק שפיר ואמר כו'. (ב) נראה דמסר כאן ו"ל ולא ישמע מה
שקרא מן הפרשה שלאחריה זה לא שפיר דמחמיר ס"ת ונפקי קמ"ל:

ליקרי. שלישי תרי מהא שני מקראות דפרשת וציוס השצת ותלתא
קראי מצרשאי ^ו חדשיכם פשו להו תרי וכו': ביום הראשון. גזי
מעמדות חנן ליה צמסכת תענית ציוס הראשון צלחד צצנת: דולג.
השני חוזר ומתחיל פסוק שגמר צו שלפניו: פוסק. הראשון קורא

תני הפסוק השלישי ופוסקו: גזירה
משום הנכנסין. שיטעמו השני
מתחיל פסוק זה ויאמרו לא קרא
ראשון אלא שנים וכן היוצאין שיטעמו
את הראשון קורא שלשה ויאלו מצית
הכנסת ויאמרו לא יקרא השני אלא
שנים: הכי גרסינן קרא ראשון
שלשה השני קורא שנים מפרשה זו
כו': צ"מ"ד דולג נדל"ג. למאן דאמר
^ו פוסק ליכא למיפך דהא קרא ראשון
שלשה קמני דאי אפשר עוד לחזור:
שאני התם דאפשר בהכי. לקרות
מפרשה זו לאחריה דהך מתניתא
קיימא צני וצממישי שהוא יכול
לקרות מה שירצה שהכל מענינו של
יוס: כשם שאין מתחילין בפרשה
בפחות משלשה פסוקים. גזירה
משום הנכנסין שיהו סבורים לא קרא
זה אלא שני פסוקים של התחלת
פרשה זו שהרי לא היו צצית הכנסת
ולא שמעו שקרא מפרשה העליונה:
כך אין משיירין כו'. גזירה משום
היוצאין שצבורין שהקורא אחריו
של זה לא יקרא אלא שני פסוקים
הנותנים: שיוור דקא מחמיר תנא
קמא. דתני ושל חמשה צחמיר ולא
אמרין יקרא הראשון שלשה ויפסוק
אס ירצה: נכנסין שביחי. לפיכך
החמירו יש אומרים צתתלה: שיו"י
משאי"י. כשישמע שקורא השני שלשה
מקראות והראשון לא קרא מפרשה
זו אלא שנים ישאל היאך קרא הראשון
שני פסוקים ולא יותר ויאמרו לו
שקרא מפרשה העליונה: הציבתא
מאי. צשל מעמדות: ואמצעי דולג.
שאם לא ידלג הוא יהא נריך
(א) להתחיל ^ו צפרשה פחות משלשה
פסוקים ואם יקרא שלשה מן השניה
נמלא קוראה כולה: מוסף. (ב) פסקא
תפלת ענוו צרכה יתירא: מכדי רב
בישראל קרא. שהרי רב לא היה
לא כהן ולא לוי: דהא רב הונא קרא
בכהני. צמסכת גיטין צהנימקין
(דף טו:): **הא איכא שמואל.** צנהרדעא
שהוא ממדינת צבל דכהנא הוא:
הוה וסגלא צהו להק
גברא. רב אמר דולג.
הראשון קורא שלשה
פסוקים ושני מתחיל
פסוק ששים צו הראשון
והשנים עמו הכי שלשה
ומשום אין משיירין
צפרשה פחות משלשה
פסוקים ליכא משום ללא
אפשר [שם כו:]: שאומר
השני אחד מן הפסוקים.
שאמר ראשון [סוכה גז:].
פוסק. מפסיק הפסוק
לשנים ראשון קורא שני
פסוקים ותלי ולי משלים
תני אותו הפסוק שקרא
הכהן עם שנים הנותנים.
ר' חנניא קרא. שהיה
על מקרא ויודעה
צנירסא ונקי צעעמיה.
צער גדר"י. הרצה
טרסתי וצורתי עליו צימיר
לי לפסוק הפסוק לשנים
לצורך חינוקות שלומדים

לפני שאין יכולין לקרות פסוק כולו. הכי נמי לא אפשר. גזי ס"ת [דעלוג] אי אפשר משום הנכנסין והיוצאין אס
שני דולג ומתחיל פסוק ששים צו הראשון צני אס הנכנסין שלא שמעו קריאת הראשון סבורין לומר שלא קרא הראשון
אלא שני פסוקים ונפיק מניה חורבא וצסהראשון קורא שלשה פסוקים ואינו משייר אלא שנים איכא גזרת ויאלץ לצברי
האי שני דסגלא ליה צני פסוקים. פרשה ש"ש ששה פסוקים. שאר ימות השנה קאי. ויש אומרים ש"ששה.
מפרשה אחרית. ל"מאן דאמר דולג דל"ג ו"מאן דאמר פוסק נפסק. כלומר פרשה של חמשה פסוקין אמאי
קורא שני שלשה פסוקין צפרשה אחרת לילוג או ליפסוק [תענית שם ועי' בגמ' ובהגהות הב"ח]. דאפשר בהכי. דאית
ליה רוחא. שיכול לקרות מפרשה אחרת אצל הכא לית ליה רוחא דהא לא מני למיקרי אלא צבראשית ויהי רקיע [שם
כה:]. רב הונא. ישראל (גיטין טו:). ורב הוא דעבד ליה כבוד. טעמא ויקרא הוא דקא עבד ליה משום
מעשה לטרייה לשמואל צשמואל שרצים (צנת קט). ארבייה עליה מענינו עליה לנהוג צו כבוד [ב"ק פ:].

(א) תענית כו'. (ב) לקמן
כו: תענית כו'. (ג) [שם
צרכות יב:]. (ד) תענית כו:
ע"ט ועיין תוספתא
דמגילה פרק ג ה"ט.
(ה) עיין תוס' תענית כו:
ד"ה רב, (ו) [ע"י נדרים
עב. צרכות כה. וש"נ].
(ז) [גיטין נט:]. (ח) שם
ועיין מ"ק כה. (מצפה
איתן), (ט) [ע"י נרש"י
תענית כו: ד"ה הכי גרסינן
וכו' ול"ע] רע"ש הג'
הבי"ח אות ד, (י) שמות
לב יא, (יא) [ע"י רש"י
ותשומת מהר"ל ס' קס
ובמנן אברהם ס' קלח
ס"ק צ, (ל) במדבר כה
י, (מ) עיין רש"י ותוס'
סוכה נה. ד"ה איתקין.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואמצעי
דולג וכו' יהא נריך
לשייר צפרשה:
(ב) ד"ה מוסף
תפלה תפלת כל"ל
ומינת פסקא נמחק:
(ג) תוס' ד"ה אין
מתחילין וכו' וציוס השצת
והרביעי ובראשי
חדשיכם אין לחוש:
(ד) ד"ה ואם איתא כו'
לתקן מה שעשה
הראשון שהטעה את
היוצאים: (ה) בא"ד
שאני הכא דלא כל"ל
ומינת היכא נמחק:
(ו) ד"ה שאני וכו'
ואפילו היכא דאיכא
משום: (ז) [מנח"י רש"י
ד"ה ורב צ"ל ד"ה ורב
הוא דעבד ליה כבוד.
האי דלדעניה]:

גליון הש"ס

גמ' בשלמא רב הונא
קרי בבבבני. עי לקמן
דף כס ע"א מוד"ה כי
קאמר:

ליקוטי רש"י

ביום הראשון. של
שבע בראשית ויהי
רקיע. קורין צבראשית כו'
פרשה ראשונה ופרשת ימי
רקיע לאין צפרשת ימי
צבראשית לכהן חמשה
פסוקים כדי קריאת כהן
לוי ישראל וכן כולן [תענית
כו:]. דת"תא פסוקים
הוה וסגלא צהו להק
גברא. רב אמר דולג.
הראשון קורא שלשה
פסוקים ושני מתחיל
פסוק ששים צו הראשון
והשנים עמו הכי שלשה
ומשום אין משיירין
צפרשה פחות משלשה
פסוקים ליכא משום ללא
אפשר [שם כו:]: שאומר
השני אחד מן הפסוקים.
שאמר ראשון [סוכה גז:].
פוסק. מפסיק הפסוק
לשנים ראשון קורא שני
פסוקים ותלי ולי משלים
תני אותו הפסוק שקרא
הכהן עם שנים הנותנים.
ר' חנניא קרא. שהיה
על מקרא ויודעה
צנירסא ונקי צעעמיה.
צער גדר"י. הרצה
טרסתי וצורתי עליו צימיר
לי לפסוק הפסוק לשנים
לצורך חינוקות שלומדים

לפני שאין יכולין לקרות פסוק כולו. הכי נמי לא אפשר. גזי ס"ת [דעלוג] אי אפשר משום הנכנסין והיוצאין אס
שני דולג ומתחיל פסוק ששים צו הראשון צני אס הנכנסין שלא שמעו קריאת הראשון סבורין לומר שלא קרא הראשון
אלא שני פסוקים ונפיק מניה חורבא וצסהראשון קורא שלשה פסוקים ואינו משייר אלא שנים איכא גזרת ויאלץ לצברי
האי שני דסגלא ליה צני פסוקים. פרשה ש"ש ששה פסוקים. שאר ימות השנה קאי. ויש אומרים ש"ששה.
מפרשה אחרית. ל"מאן דאמר דולג דל"ג ו"מאן דאמר פוסק נפסק. כלומר פרשה של חמשה פסוקין אמאי
קורא שני שלשה פסוקין צפרשה אחרת לילוג או ליפסוק [תענית שם ועי' בגמ' ובהגהות הב"ח]. דאפשר בהכי. דאית
ליה רוחא. שיכול לקרות מפרשה אחרת אצל הכא לית ליה רוחא דהא לא מני למיקרי אלא צבראשית ויהי רקיע [שם
כה:]. רב הונא. ישראל (גיטין טו:). ורב הוא דעבד ליה כבוד. טעמא ויקרא הוא דקא עבד ליה משום
מעשה לטרייה לשמואל צשמואל שרצים (צנת קט). ארבייה עליה מענינו עליה לנהוג צו כבוד [ב"ק פ:].

לא א ממי פ"ז מהלכות
תפלה הלכה טו טור
א"ח סי' תקט"ו סי' תקט"ו:
ב ב ממי טס טור א"ח
סימן תקט"ו:
ג ג ממי פ"ז מהלכות ע"ז
הלכה ו ופ"ה מהל'
תפלה הלכה טו ט"ח א"ח
סי' קלא סעיף ח בהג"ה:
ד ד ה ממי פ"ה מהל'
תפלה הלכה טו ט"ח א"ח
סימן קלא סעיף ח:
ה ה ממי פ"ז מהלכות
תפלה הלכה טו ט"ח א"ח
סימן קלא סעיף ח:
ו ו ממי פ"ה מהלכות
תפלה הלכה טו ט"ח א"ח
סימן קלא סעיף ח:
ז ז ממי פ"ז מהלכות
תפלה הלכה טו ט"ח א"ח
סימן קלא סעיף ח:
ח ח ממי פ"ה מהלכות
תפלה הלכה טו ט"ח א"ח
סימן קלא סעיף ח:
ט ט ממי פ"ז מהלכות
תפלה הלכה טו ט"ח א"ח
סימן קלא סעיף ח:

תורה אור השלם

(א) לא תעשו לכם
אלילים ופסילים ופסילים
לא תקימו לכם ואבן
מושבות לא תתנו
בארצכם להשתחוות
עליה פי א"י ו
אלהיהם: [ויקרא כו, א]

(ב) ויאמר יי אל יהושע
קם לך למה זה אהיה
נפל על פניך: [יהושע ג, י]

(ג) ותקד בת שבע אפים
ארץ ותשתחו למוקד
ותאמר יהו אדני המוקד
ידך לעולם:
[מלכים א' א, לא]

(ד) ויהי כפלות שלמה
להתפלל אל יי את פל
התפלה והתחנה
הזאת קם מלפני מנבח
יי מפרע על ברקיו
ובכיו פרושות השמים:
[מלכים א' ח, נד]

(ה) ויספר אל אביו ואל
אחיו ויגער בו אביו
ויאמר לו מה החלום
הזה אשר חלמת הבוא
נבוא אני ואמך ואחייך
להשתחוות לך ארצה:
[בראשית לו, י]

[מלכים א' א, לא]

[מלכים א' ח, נד]

[בראשית לו, י]

רבינו הננאל

ואסיקנא הלכתא דולג
והלכתא אמצעי דולג:
מתני' ביו"ט חמשה
וביה"כ ששה וכו'.
ואסיקנא נקוט האי כללא
בידך כל דטפי מלתא
מחבריה טפי בה גברא
יתירא ב"ח ובמועד
דאיכא קרבן מוסף קורין
ד' ביו"ט דאסור בעשיית
מלאכה ה' ביה"כ
דענוש כרת ו' בשבת
דאיסורו בסקילה ז':
גופא רב איקלע
לתענית צבור קם קרא
בספרא במקום כהן
ואפילו רב אמי ורב אסי
כהני חשיבי מיכף הוה
כייפי ליה ושמואל דהוה
כהן לא הוה התם תתח
ברוך חתים לא בריך. נפל
כ"ע אפיהו ורב לא
נפל משום דרצפה של
אבנים הוות קמיה דתניא
ואבן משכית לא תתנו
בארצכם. פי' רצפה
כדתיב^(ז) על רצפת
בהט ושש ודר וסותרת
וכדתיב^(ח) עמוד והפג
על הרצפה וברצפה
ופרקין קמיה דרב הואי.
איבעית אימא פישוט ידים ורגלים הוה עביד רב וכדעולא דאמר לא אסרה תורה אלא פישוט
ידים ורגלים. איבעית אימא לא נפיל רב אפיה משום דר' אלעזר דאמר אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו בצבור
א"כ נענה כיהושע בן נון שנאמר ויאמר ה' אל יהושע קום לך וגו': ת"ר קידה על אפים כריעה על ברכים השתחויה
פישוט ידים ורגלים, וכולהו מקראי. לוי אחוי קידה קמיה דר' ונפל ואיטלע והאי גרמא ליה והאי"ר אלעזר לעולם אל יטיח
אדם דברים כלפי מעלה כו'. ואסיקנא בתחלת ר' (א) ישמעאל רבי אמי בשם רבנן דתמן לא התירו השתחויה אלא לתענית
צבור ובלבד על הצד. ר' יוני זעירא בשם אבהתיה כל מי שיפול על פניו ואינו כשר כיהושע (שאם יפול על פניו) יאמר לו מן
השמים קום לך אל יפול ובלבד יחיד על הצבור. רב מפקד בבי' רב אחא. ורב [אמין] מפקד לאיניש בייחיה כד דהוון נפקין
לתעניתא לא תהוון רבעין כאורחכון. ר' יונה ורב אחא רבעין על סתרהון. אמר ר' שמואל חמית ר' אבהו רבע כי אורחיה:

ושאין בהן ביטול מלאכה כגון ראש חדש קורין ארבעה. וקסיה
דהא צפרק אין דורשין בחגיגה (דף יט. וס) אמרינן ראש
חדש יוכיח שיש בו קרבן מוסף ומותר בעשיית מלאכה וי"ל דולאי
מותר הוא בעשיית מלאכה לאנשים אבל נשים אסורות במלאכה לפי
שלא פרקו זמניהן במעשה העגל^(ז).

ולרב אשי מתני' מני לא תנא
קמא ולא רבי יוסי דתניא
כו' רבי יוסי אומר לעולם קורין
שלישה ומפטיר אחד. וא"ת ללמא ר'
יוסי היא והכי קאמר לעולם קורין
שלישה והרביעי דהוי מפטיר אחד
ולא צעי למימר אחד מן השלשה
וי"ל דכי היכי דלמ"ק ליכא למימר
מפטיר אחד דהיינו רביעי דהא
(ג) הוא ממעט צט' צאצ שהוא בשלישי
וצרביעי יותר משני וה' דעלמא
וא"כ מסתמא לא יחמיר צט' צאצ
שהוא צט' וה' לקרות רביעי ואינו
מחמיר לקרות אלא להפטיר הכי נמי
לר' יוסי הוי המפטיר אחד מן השלשה
סקראו: **ואיבעית** אימא רב
פישוט ידים ורגלים הוא דעביד
כדעולא. וקשה וכי לא היה יודע
(ג) דמנאי לשנויי הכי וכי ס"ד מעיקרא
שיהא אסור צלא פישוט ידים ורגלים
וי"ל דמעיקרא אסר ליה מדרבנן צלא
פישוט ידים ורגלים וצסוף קאמר
ואיצעית אימא אין אסור מדרבנן
ורצ פישוט ידים ורגלים הוא דעביד
לדאסור מן התורה ומיהו קשה
ללשנא קמא דאסור מדרבנן צלא
פישוט ידים ורגלים יש לתמוה על
צתי כנסיות שלנו שיש צהן רצפה
היאך נופל שליח צבור על פניו ונראה
לי דמנלי אלגויי וצחכי שרי והכי
נמי משמע צסמוך דמייתי היא דפרק
אין עומדין דצרכות (דף לז: וס) וס)
דחזינן להו לאציי ורצא דמנלי אלגויי
כן פירש רב האי גאון:

אין אדם חשוב רשאי ליפול על
פניו. צירושלמי^(ז) מפרש היכא
שמתפלל צצציל הצבור אבל צינו
לצין עצמו שפיר דמי:

קידה על אפים. לא מכה הקרא
הוא מפיך לה דהא כתיב
נמי (ישעיה מט) אפים ארץ ישתחו
לך אלא הכי גמיר ליה מרציה
(ד) דגצי לשון קידה שייך אפיים^(ז):

הני
אלעזר דאמר רבי אלעזר אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו אלא אם כן
נענה כיהושע בן נון דכתיב^(ז) ויאמר ה' אל יהושע קום לך [וגו'] תנו רבנן
^(ז) קידה על אפים שנאמר^(ז) ותקד בת שבע אפים ארץ כריעה על ברכים וכן
הוא אומר^(ז) מכרוע על ברכיו השתחוואה זו פישוט ידים ורגלים שנאמר
(ה) הבוא^(ז) נבוא אני ואמך ואחייך להשתחוות לך ארצה^(ז) לוי אחוי קידה קמיה
דרבי ואיטלע והא קא גרמא ליה והאמר רבי אלעזר לעולם אל יטיח אדם
דברים כלפי מעלה שהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי מעלה ואיטלע
ומנו לוי הא והא גרמא ליה^(ז) אמר רב חייא בר אבין חזינא להו לאבבי

וזוקף ומתוך שאינו יכול להשען^(ז) על גודליו ואין ידיו מסייעות אותו צוקיפתו ונריך להחלמך צמתניו ומתוך כך נללע צצוקא דלטמנא: הטיח
דברים כלפי מעלה. צמסכת תענית^(ז) עלית^(ז) למרום ואין אמה משגיח על צניך: הא והא גרמא ליה. לפי שהטיח נתקלקל צעעת הסכנה:
דמנלי

מיפק לא נפקי ת"ש זה הכלל כל שיש בו
ביטול מלאכה לעם כגון תענית צבור
ותשעה באב *קורין ג' ושאין בו ביטול
מלאכה לעם כגון ראשי חודשים וחולו של
מועד קורין ד' שמע מינה אמר רב אשי והא
אנן לא תנן הכי^(ז) זה הכלל כל יום שיש בו
מוסף ואינו יום טוב קורין ארבעה^(ז) לאתויי
מאי לאו לאתויי תענית ציבור ותשעה באב
ולרב אשי מתניתין מני לא תנא קמא ולא
רבי יוסי דתניא^(ז) חל להיות בשני ובחמישי
קורין ג' ומפטיר אחד בשלישי וברביעי קורא
אחד ומפטיר אחד רבי יוסי אומר לעולם קורין
ג' ומפטיר אחד ואלא קשיא זה הכלל לא^(ז)
לאתויי ראש חודש ומועד הא בהדיא קתני
לה בראשי חודשים ומועד קורין ארבעה
סימנא בעלמא יהיב דלא תימא יו"ט וחולו
של מועד כי הדדי נינהו אלא^(ז) נקוט האי
כללא בידך כל דטפי ליה מילתא מחבריה
טפי ליה גברא יתירא הלכך צבר"ח ומועד
דאיכא קרבן מוסף קורין ארבעה ביו"ט דאסור
בעשיית מלאכה חמשה ביו"ט דענוש כרת
ששה שבת דאיכא איסור סקילה שבעה.
גופא רב איקלע לבבל בתענית צבור קם
קרא בספרא פתח בריך חתם ולא בריך נפול
כולי עלמא אאנפייהו ורב לא נפל על אנפיה
מ"ט רב לא נפיל על אפיה רצפה של אבנים
היתה ותניא^(ז) ואבן משכית לא תתנו בארצכם
להשתחוות עליה עליה^(ז) אי אתה משתחוה
בארצכם אבל אתה משתחוה על אבנים
של בית המקדש כדעולא דאמר עולא לא
אסרה תורה אלא רצפה של אבנים בלבד אי
הכי מאי איריא רב אפילו כולהו נמי קמיה
דרב הואי וליזיל לגבי ציבורא ולינפול על
אפיה לא בעי למיטרח ציבורא ואיבעית אימא
רב פישוט ידים ורגלים הוה עביד וכדעולא
דאמר עולא הלא אסרה תורה אלא פישוט
ידים ורגלים בלבד וליפול על אפיה ולא
ליעביד פישוט ידים ורגלים לא משני ממנהגיה
ואיבעית אימא^(ז) אדם חשוב שאני^(ז) כדרבי

וענה כיהושע בן נון דכתיב^(ז) ויאמר ה' אל יהושע קום לך [וגו'] תנו רבנן
^(ז) קידה על אפים שנאמר^(ז) ותקד בת שבע אפים ארץ כריעה על ברכים וכן
הוא אומר^(ז) מכרוע על ברכיו השתחוואה זו פישוט ידים ורגלים שנאמר
(ה) הבוא^(ז) נבוא אני ואמך ואחייך להשתחוות לך ארצה^(ז) לוי אחוי קידה קמיה
דרבי ואיטלע והא קא גרמא ליה והאמר רבי אלעזר לעולם אל יטיח אדם
דברים כלפי מעלה שהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי מעלה ואיטלע
ומנו לוי הא והא גרמא ליה^(ז) אמר רב חייא בר אבין חזינא להו לאבבי
וזוקף ומתוך שאינו יכול להשען^(ז) על גודליו ואין ידיו מסייעות אותו צוקיפתו ונריך להחלמך צמתניו ומתוך כך נללע צצוקא דלטמנא: הטיח
דברים כלפי מעלה. צמסכת תענית^(ז) עלית^(ז) למרום ואין אמה משגיח על צניך: הא והא גרמא ליה. לפי שהטיח נתקלקל צעעת הסכנה:
דמנלי

וענה יחפרוהו כך שמעתי אלא אם כן יודעין צו שהוא חסוד כיהושע שאמר לו הקצ"ה קום לך
[תענית יד:]. קידה על אפים. אין לו להשתטח להגיע לברך גופו אלא פניו נלצד מי שיועד ויכול לעשות לו. [וסכה גג].
ארצה. לשון משתטח משמע [ברכות לד:]. לוי אחוי קידה. נועץ שני גודליו צלרין וסוה ונושא את הלצפה [תענית כה:].
ואיפ"ע. נעשה סיגרי לפי שצטוקף גופו מאליו ואינו נשען על ידיו צחוקא לדחוף גופו למעלה נמלא כל אונס וקופתו על
מתניו. יטיח. זרוק לשון כמטווי קשת [בראשית כג]. הטיח דברים. צמסכת תענית (כה). עלית וישנא לך צמרום ולי
אמה משגיח על צניך. הא והא גרמא ליה. נענש צמטאם דצרים וענש צעמא המורוע כדאמרין צמסכת שבת (לג). נפל
חורא חדל לכסינא [וסכה שס]. הטוטא גרס לו שצללע צקידה [תענית שס].

מיפק לא נפקי ת"ש זה הכלל כל שיש בו
ביטול מלאכה לעם כגון תענית צבור
ותשעה באב *קורין ג' ושאין בו ביטול
מלאכה לעם כגון ראשי חודשים וחולו של
מועד קורין ד' שמע מינה אמר רב אשי והא
אנן לא תנן הכי^(ז) זה הכלל כל יום שיש בו
מוסף ואינו יום טוב קורין ארבעה^(ז) לאתויי
מאי לאו לאתויי תענית ציבור ותשעה באב
ולרב אשי מתניתין מני לא תנא קמא ולא
רבי יוסי דתניא^(ז) חל להיות בשני ובחמישי
קורין ג' ומפטיר אחד בשלישי וברביעי קורא
אחד ומפטיר אחד רבי יוסי אומר לעולם קורין
ג' ומפטיר אחד ואלא קשיא זה הכלל לא^(ז)
לאתויי ראש חודש ומועד הא בהדיא קתני
לה בראשי חודשים ומועד קורין ארבעה
סימנא בעלמא יהיב דלא תימא יו"ט וחולו
של מועד כי הדדי נינהו אלא^(ז) נקוט האי
כללא בידך כל דטפי ליה מילתא מחבריה
טפי ליה גברא יתירא הלכך צבר"ח ומועד
דאיכא קרבן מוסף קורין ארבעה ביו"ט דאסור
בעשיית מלאכה חמשה ביו"ט דענוש כרת
ששה שבת דאיכא איסור סקילה שבעה.
גופא רב איקלע לבבל בתענית צבור קם
קרא בספרא פתח בריך חתם ולא בריך נפול
כולי עלמא אאנפייהו ורב לא נפל על אנפיה
מ"ט רב לא נפיל על אפיה רצפה של אבנים
היתה ותניא^(ז) ואבן משכית לא תתנו בארצכם
להשתחוות עליה עליה^(ז) אי אתה משתחוה
בארצכם אבל אתה משתחוה על אבנים
של בית המקדש כדעולא דאמר עולא לא
אסרה תורה אלא רצפה של אבנים בלבד אי
הכי מאי איריא רב אפילו כולהו נמי קמיה
דרב הואי וליזיל לגבי ציבורא ולינפול על
אפיה לא בעי למיטרח ציבורא ואיבעית אימא
רב פישוט ידים ורגלים הוה עביד וכדעולא
דאמר עולא הלא אסרה תורה אלא פישוט
ידים ורגלים בלבד וליפול על אפיה ולא
ליעביד פישוט ידים ורגלים לא משני ממנהגיה
ואיבעית אימא^(ז) אדם חשוב שאני^(ז) כדרבי

וענה כיהושע בן נון דכתיב^(ז) ויאמר ה' אל יהושע קום לך [וגו'] תנו רבנן
^(ז) קידה על אפים שנאמר^(ז) ותקד בת שבע אפים ארץ כריעה על ברכים וכן
הוא אומר^(ז) מכרוע על ברכיו השתחוואה זו פישוט ידים ורגלים שנאמר
(ה) הבוא^(ז) נבוא אני ואמך ואחייך להשתחוות לך ארצה^(ז) לוי אחוי קידה קמיה
דרבי ואיטלע והא קא גרמא ליה והאמר רבי אלעזר לעולם אל יטיח אדם
דברים כלפי מעלה שהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי מעלה ואיטלע
ומנו לוי הא והא גרמא ליה^(ז) אמר רב חייא בר אבין חזינא להו לאבבי
וזוקף ומתוך שאינו יכול להשען^(ז) על גודליו ואין ידיו מסייעות אותו צוקיפתו ונריך להחלמך צמתניו ומתוך כך נללע צצוקא דלטמנא: הטיח
דברים כלפי מעלה. צמסכת תענית^(ז) עלית^(ז) למרום ואין אמה משגיח על צניך: הא והא גרמא ליה. לפי שהטיח נתקלקל צעעת הסכנה:
דמנלי

וענה יחפרוהו כך שמעתי אלא אם כן יודעין צו שהוא חסוד כיהושע שאמר לו הקצ"ה קום לך
[תענית יד:]. קידה על אפים. אין לו להשתטח להגיע לברך גופו אלא פניו נלצד מי שיועד ויכול לעשות לו. [וסכה גג].
ארצה. לשון משתטח משמע [ברכות לד:]. לוי אחוי קידה. נועץ שני גודליו צלרין וסוה ונושא את הלצפה [תענית כה:].
ואיפ"ע. נעשה סיגרי לפי שצטוקף גופו מאליו ואינו נשען על ידיו צחוקא לדחוף גופו למעלה נמלא כל אונס וקופתו על
מתניו. יטיח. זרוק לשון כמטווי קשת [בראשית כג]. הטיח דברים. צמסכת תענית (כה). עלית וישנא לך צמרום ולי
אמה משגיח על צניך. הא והא גרמא ליה. נענש צמטאם דצרים וענש צעמא המורוע כדאמרין צמסכת שבת (לג). נפל
חורא חדל לכסינא [וסכה שס]. הטוטא גרס לו שצללע צקידה [תענית שס].

(א) תענית כט: (ב) שבת
קמו. וס"ג, (ג) תרי"ב בהר
סימן קה, (ד) שבת לא.
[וש"ג], (ה) תענית יד:
(ו) צרכות לד: שבעות טו:
(ז) עיין רש"י הוריות
דף ד. ד"ה השתחוואה,
(ח) תענית כה. סוכה
גג, (ט) [צרכות לד:
ע"ש], (י) כא: (יא) תענית
דף יב, (יב) פסחים דף נד:
(יג) ירושלמי תענית פ"א
ה"ז, (יד) ע"ש ברש"י
ותוס', (טו) עיין שפי"א,
(טז) כה, (יז) [וע"ע תוס'
חגיגה יט. ד"ה ר"ח ותוס'
ר"ה כג. ד"ה משום ותוס'
שבת כד. ד"ה או דלמא],
(יח) תענית פ"ב ה"ז ועיין
רא"ש, (יט) [וע"ע תוס'
ברכות לד: שבעות טו:
ד"ה קידה, (כ) אסתר א, ג,
(כא) יומא יט ע"ב.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואיצעית
אימא וכו' על פניו כלל
שהיה אדם: (ב) תוס'
ד"ה ולרב אשי וכו' דהא
הוא ממעט צט' צאצ
כשהוא חל צצלייה
וצרביעי: (ג) ד"ה
ואיצעית אימא וכו' לא
היה יודע דבעי לשנויי:
(ד) ד"ה קידה וכו' גמיר
ליה מרציה ולא מייתי
קרא אלא דגצי לשון
קידה:

הגהות וציונים

[א] בכת"י נוסף דתנן:
[ב] בכת"י נוסף זה
הב"ח לאתריי מאי:
[ג] בכת"י נוסף [במקום
תיבת "לא"] לאתויי
מאי: [ד] בכת"י הגירסא
בארצכם אי אתה
משתחוה אבל וכו' [וכ"ה
בתור"כ]: [ה] בכת"י נוסף
הוה עביד: [ו] בכת"י
נוסף בכח: [ז] בכת"י
נוסף וישבת [וכ"ה
בתענית "עלית וישבת
במרום"]:

ליקוטי רש"י

ומפטיר אחד. מאומן
שליש אחרון מפטיר
מתוך שאין מוספין בחול
יותר משליש אנשים ולא
צראש חדש על ארבעה
שאין לנו להוסיף אלא
בשנת וציוס טוב כדמפרש
צמגילה (כא). ולפיכך
קורין שלישה דומן ספר
חורה הוא וצלאו הכי הו
קרו שלישה שהוא מתקנת
עורא לקרות צצני
וצממישי כהן ולוי וישראל.
קורא אחד ומפטיר
אחד. אמת קורא והוא
עצמו המפטיר [תענית
כט:]. ואבן משכית.
לשון כסוי כמז (שמות לג,
כג) ושכתי כפי שמכסין
הקרקע צלפת אנשים.
להשתחוות ע"ייה.
אפילו לשמים לפי
שהשתחוה צפשוט ידים
ורגלים היא ואסרה תורה
לעשות כן חוץ מן המקדש
עליון כו. א. רשאי
ליפול על פניו. לצות
עצמו צצני הצבור שאם לא

ענה יחפרוהו כך שמעתי אלא אם כן יודעין צו שהוא חסוד כיהושע שאמר לו הקצ"ה קום לך
[תענית יד:]. קידה על אפים. אין לו להשתטח להגיע לברך גופו אלא פניו נלצד מי שיועד ויכול לעשות לו. [וסכה גג].
ארצה. לשון משתטח משמע [ברכות לד:]. לוי אחוי קידה. נועץ שני גודליו צלרין וסוה ונושא את הלצפה [תענית כה:].
ואיפ"ע. נעשה סיגרי לפי שצטוקף גופו מאליו ואינו נשען על ידיו צחוקא לדחוף גופו למעלה נמלא כל אונס וקופתו על
מתניו. יטיח. זרוק לשון כמטווי קשת [בראשית כג]. הטיח דברים. צמסכת תענית (כה). עלית וישנא לך צמרום ולי
אמה משגיח על צניך. הא והא גרמא ליה. נענש צמטאם דצרים וענש צעמא המורוע כדאמרין צמסכת שבת (לג). נפל
חורא חדל לכסינא [וסכה שס]. הטוטא גרס לו שצללע צקידה [תענית שס].

חשק שלמה על רבינו הננאל (א) ז"ל ואסיקנא צירושלמי צצ' ר' ישמעאל ע"ז פ"ד) הלכה א' רב אמי וכו':